МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра інформаційно-документних систем

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМП'ЮТЕРНА ЕТИКА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 18 Виробництво та технології

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 186 Видавництво та поліграфія

КВАЛІФІКАЦІЯ бакалавр видавництва та поліграфії

Спеціалізація Технології електронних мультимедійних видань та редагування

Харків - 2017

Робоча програма дисципліни Комп'ютерна етика

Розроблено та внесено : Харківська державна академія культури
.

Розробник: Філіпова Людмила Яківна, доктор педагогічних наук,
професор кафедри інформаційно-документних систем

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційно-документних систем

Протокол від «06» листопада 2017 року № 5

Завідувач кафедри інформаційно-документних систем

_____ (Л.Я. Філіпова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Харківська державна академія культури, 2017 рік
© Філіпова Л.Я., 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Шифр та назва галузі
18 Виробництво та технології</td><td>Шифр та назва галузі
18 Виробництво та технології</td><td colspan="2" rowspan="2">Нормативна</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td rowspan="4">Шифр та назва спеціальності:
186 Видавництво та поліграфія</td><td rowspan="5">Шифр та назва спеціальності:
186 Видавництво та поліграфія</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td></td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td></td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 32
самостійної роботи студента - 76</td><td rowspan="11">Освітньо-кваліфікаційний рівень:

бакалавр</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>14 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семінарські</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td>2 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>76 год.</td><td>92 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 32 : 76
для заочної форми навчання - 16 : 92

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Комп'ютерна етика» — курс навчального комплексу професійно-орієнтованих дисциплін. Предмет вивчення — морально-етичні та правові основи використання інформаційно-комп'ютерних та телекомунікаційних технологій в суспільному житті.

.

Мета – ознайомлення студентів із морально-етичними та правовими нормами поведінки в комп'ютерно-мережевому середовищі для усіх суб'єктів інформаційного суспільства.

Завдання – сприяти оволодінню знаннями морально-правових норм професійної, інформаційної та комп'ютерної етики; опанувати практичними навичками використання етичних норм та принципів моральних кодексів не тільки комп'ютерних професіоналів, а й усіх користувачів комп'ютерних систем і мереж; усвідомлено використовувати морально-правові норми комп'ютерної етики в сфері інформаційно-документної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи професійної етики;
- основи комп'ютерної етики;
- норми та моральні правила поведінки в комп'ютерній мережі; кодекси комп'ютерної етики;
- засоби попередження та боротьби з комп'ютерними злочинами; відповідальність та законність в комп'ютерних мережах;
- етико-правові аспекти захисту авторського права та інтелектуальної власності в комп'ютерній мережі.

вміти:

- застосовувати основні принципи професійної та комп'ютерної етики в інформаційно-документних службах та підрозділах;
- використовувати етико-правові норми та моральні правила інформаційних співвідносин в комп'ютерній мережі;
- пропагувати та роз'яснювати норми комп'ютерної етики в комунікаційному просторі.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Змістовий модуль 1. Морально-етичні норми комп'ютерної етики

Тема 1. Основи професійної та прикладної етики.

Тема 2. Комп'ютерна етика: вступ в проблематику

Тема 3. Інформаційна етика. Етика Інтернет

Тема 4. Професійні етичні норми та правила для «комп'ютерних професіоналів»: типи взаємовідносин.

Модуль 2. Змістовий модуль 2. Правове регулювання етики комп'ютерних співвідношень

Тема 1. Інформаційно-правові основи регулювання комп'ютерних співвідносин. Інформаційні злочини

Тема 2. Комп'ютерні злочини в мережі Інтернет: правова оцінка, засоби їх попередження та запобігання

Тема 3. Етико-правові проблеми охорони інтелектуальної власності та авторського права в мережі Інтернет.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Морально-етичні норми комп'ютерної етики												
Тема 1. Основи професійної та прикладної етики	14	2	2			10	11	1				10
Тема 2. Комп'ютерна етика: вступ в проблематику.	16	2	2			12	13	2	1			12
Тема 3. Інформаційна етика. Етика Інтернет.	14	2	—			12	7	1				18
Тема 4. Професійні етичні норми та правила для «комп'ютерних професіоналів»: типи взаємовідносин	18	4	2			12	9	2	1			18
Разом за змістовим модулем 1	62	10	6			46	40	6	2			58
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Правове регулювання етики комп'ютерних співвідношень												
Тема 5. Інформаційно-правові основи регулювання комп'ютерних співвідносин. Інформаційні злочини	16	4	2			10	11	2				10
Тема 6. Комп'ютерні злочини в мережі Інтернет: правова	16	4	2			10	11	1				10

оцінка, засоби їх попередження та запобігання												
Тема 7. Етико-правові проблеми охорони інтелектуальної власності та авторського права в мережі Інтернет	14	2	2			10	11	1				14
Разом за змістовим модулем 2	46	10	6			30	68	4				34
Усього годин	108	20	12			76	108	10	2			92

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна етика: основні питання	2
2	Комп'ютерна етика як дослідницький напрям і навчальна дисципліна. Значення кодексів комп'ютерної етики	2
3	Значення норм та моральних правил в комп'ютерній мережі	2
4	Інформаційні та комп'ютерні злочини: відповідальність та законність	4
5	Авторське право та інтелектуальна власність в Інтернеті: проблеми її охорони	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість <u>годин</u> д.в. / з.в.
1	Основні поняття професійної та прикладної етики	10 / 10
2	Поняття та визначення комп'ютерної етики	12 / 12
3	Поняття та визначення інформаційної етики та Інтернет-етики	12 / 18
4	Професійно-етична оцінка головних типів відносин для «комп'ютерних професіоналів»	12 / 18
5	Основні поняття інформаційних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання	10 / 10
6	Основні поняття комп'ютерних злочинів, засобів їх профілактики та запобігання	10 / 10
7	Правовий простір мережі Інтернет: захист авторських прав та інтелектуальної власності	10 / 14
		76 / 92

7. Методи навчання:

лекції, семінарські заняття, самостійна робота з застосуванням традиційних засобів навчання та засобів Інтернету.

8. Методи контролю:

поточне письмове тестування по двом модулям, оцінки за реферати, оцінки за відповіді на семінарських заняттях, підсумковий тест-залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти з дисципліни " Комп'ютерна етика "

Модуль 1 (поточне тестування)					**Модуль 2 (поточне тестування)**				**Підсумковий контроль-тестування**	**Сума**
Змістовий модуль 1				КЗ-1	Змістовий модуль 2			КЗ-2		
25				**20**	**15**			**20**	**20**	**100**
Т1.	Т2.	Т3.	Т4.		Т5.	Т6.	Т7.			
5	5	5	10		5	5	5			

Шкала нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:
підсумковий контроль-тестування — 20 балів;
рубіжний контроль-контрольні завдання (КЗ) — 20 балів;
реферат — 5 балів;
доповідь на семінарському занятті — 5 балів;
звіт про самостійну роботу — 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Филиппова Л.Я., Зеленецкий В.С. Компьютерная этика: Учеб. пособие.— Х., 2006. — 210 с.

2. Філіпова Л. Я. Комп'ютерна етика: Навчально-методичні матеріали до курсу / ХДАК; Л. Я. Філіппова. — Харків: ХДАК, 2004. — 23 с.

3. Johnson Deborah G. Computer Ethics / Deborah G. Johnson. 2nd ed.— New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Upper Saddle River, 1994.-181 p.

11. Рекомендована література

Базова

4. Галинская И.Л. Этико-правовое пространство информационно-компьютерных технологий [Електронний ресурс] / И.Л. Галинская, А.И.Панченко– Режим доступу: http://www.auditorium.ru/ aud/v/index.php?a=vconf&c= getForm&r= thesisDesc&id_thesis=186. – Название с экрана.

5. Пархомов В.А. Компьютерная этика [Електронний ресурс] / В.А. Пархомов – Режим доступу: http://www.etasu.isea.ru/attorn /s4.htm; http://www.computeretics. inst.edu; (Computer Review 15, 2000) – Название с экрана.

Допоміжна:

6. Авторские права в сети будут защищены [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.om.ru/ ashow.shtml?1890– Название с экрана.

7. Айков Д., Сейгер К., Фонсторх У. Компьютерные преступления. Руководство по борьбе с компьютерными преступлениями: Пер. с англ./ Д. Айков, К Сейгер, У. Фонсторх. — М.: Мир, 1999.— 351 с.

8. Алексеева И.Ю. «Этика Интернет»: опыт международной команды (Выступление на семинаре «Информационное общество: экономика, социология, психология, политика и развитие Интернет-коммуникаций» 28 июня 2000 г.) [Електронний ресурс] / И.Ю. Алексеева – Режим доступу: http://conf.infosoc.ru/2003/03-rGOVf18.html – Название с экрана.

9. Алексеева И.Ю., Шклярик Е.Н. Что такое компьютерная этика? / И.Ю.Алексеева, Е.Н. Шклярик // Вопросы философии. -2007.- № 9.- С. 60-72.

10. Батурин Ю.М. Проблемы компьютерного права / Ю.М. Батурин — М.: Юридическая литература, 1991. — 272 с.

11. Батурин Ю.М., Жодзишский А.М. Компьютерная преступность и компьютерная безопасность / Ю.М., Батурин, А.М. Жодзишский. — М.: Юридическая литература, 1991. — 160 с.

12. Безруков Н.Н. Компьютерная вирусология / Н.Н. Безруков.— Киев.: УРЕ, 1991. — 416 с.

13. Буденный С. Репутация интернет-представительства, или Пять правил для онлайн-джентельмена / С. Буденный // Планета Internet. - 2002. - N 12. - С. 58-59.

14. Вехов В.Б. Компьютерные преступления: Способы совершения /методики расследования / В.Б. Вехов . — М.: Право и закон, 1996. —182 с.

15. Гаврилов О.А. Основы правовой информатики: Учебное пособие / О.А. Гаврилов.— М.: Академ. правов. ун-т при Ин-те госуд. и права РАН, 1998.— 43 с.

16. Даллмар Ф. Глобальная этика: преодоление дихотомии "универсализм" - "партикуляризм" / Ф. Даллмар // Вопр. философии. - 2003. - № 3. - С. 13-29.

17. Зятицкий С. Ф. Перспективы защиты произведений и фонограмм в Интернете [Електронний ресурс] /С. Ф. Зятицкий – Режим доступу: http://www. copyright.ru/publ/zjatiskij.html. – Название с экрана.

18. Зятицкий С.Ф.Авторское право в Интернете: три стадии одного процесса [Електронний ресурс] / С.Ф.Зятицкий, В.В.Терлецкий, К. Б. Леонтьев. – Режим доступу: http:// www.copyright.ru/ publ/rights_in_inet1.html. – Название с экрана.

19. Касперский Е.В. Компьютерные вирусы: что это такое и как с ними бороться / Е.В.Касперский. — М.: СК Пресс, 1998. — 288 с.

20. Кинелев В.Г. Доклад на VII Конференции министров образования государств-участников СНГ «Информационные технологии в образовании» [Електронний ресурс]/В.Г.Кинелев.— Алмааты, 2002 – Режим доступу: http://ito.bitpro.ru/ 2002/egida.html. – Название с экрана.

21. Копылов В.А. Информационное право / В.А. Копылов. —М.:Юрист.—1997.— 469с.

22. Крылов В.В. Расследование преступлений в сфере информации /В.В. Крылов.— М.: Городец, 1998.— 264 с.

23. Курушин В.Д., Минаев В.А. Компьютерные преступления и информационная безопасность / В.Д. Курушин, В.А. Минаев. — М.: Новый Юрист, 1998. — 256 с.

24. Наумов В.Б. Право и Интернет / В.Б. Наумов.— М.: Университет «Кн. дом», 2002.

25. Основные направления и школы в этике. Тема 1.3. [Електронний ресурс] / РУДН – Режим доступу: http:// www.humanities. edu.ru/ db/msg/1635/db/msg/1643/db/msg/ 1643.– Название с экрана.

26. Пархомов В.А. К определению понятия “Информационное преступление”/ В.А. Пархомов // Вестник ИГЭА.—2001.-№2.-С. 24-38.

27. Погорецький М.А. Навчальний посібник «Комп’ютерна етика» - важливий крок на шляху правового регулювання етики комп’ютерних відношень в Інтернет-середивищі/ М.А.Погорецький // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. - №15. – С. 235- 238.

28. Пошью Л. Дж. О компьютерном этическом кодексе для российских институтов и университетов / Л. Дж. Пошью // Науч. и техн. б-ки. —1998. — N 7. — С. 12-20.

29. Профессиональная Этика // Johnson Deborah G. Computer Ethics / Deborah G. Johnson. 2nd ed.— New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Upper Saddle River, 1994. —С.37-56. (переклад; рукопис).

30. Расследование неправомерного доступа к компьютерной информации / Под ред. Н.Г. Шурухнова. — М.: Щит-М, 1999. - 254 с.

31. Румянцев А.Г. Информационное право [Електронний ресурс]/ А.Г.Румянцев – Режим доступу: http:// wwwaha.ru/~andrewr/ index.htm. – Название с экрана.

32. Серебреникова М. Компьютерная этика [Електронний ресурс] / М. Серебреникова. – Режим доступу: http://www.ourtx.com/ ?a=289. – Название с экрана.

33. Сорокин А.В. Компьютерные преступления: уголовно - правовая характеристика, методика и практика раскрытия и расследования [Електронний ресурс]/ А.В. Сорокин. – Режим доступу: http://www.zaural.ru/procur/ my_page1.htm. – Название с экрана.

34. Терлецкий В. В. Использование произведений и фонограмм в российском сегменте сети Интернет [Електронний ресурс] / В.В. Терлецкий – Режим доступу: http:// www.copyright.ru/publ/ vvt_speech.html. – Название с экрана.

35. Томаров И. Интеллектуальная собственность в сети. Новый экономический и правовой подход к ее содержанию [Електронний ресурс] / И. Томаров – Режим доступу: http://patent.km.ua/rus/ articles/group12/i191. – Название с экрана.

36. Трушина И. Этика и электронный мир / И. Трушина // Библиотека. - 2002. - N 9. - С. 6-9.

37. Філіпова Л.Я. Комп’ютерна етика, інформаційна етика та кіберетика: сутність та співвідношення понять // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти та практики : матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф./ Л.Я. Філіпова; Держ. академія керівних кадрів культури і мистецтв. — Київ, ДАКККМ, 2009. — С.137-140.

38. Филиппова Л.Я. Компьютерная этика — учебный курс для пользователей Интернета./ Л.Я. Филиппова // Библиотечный форум Украины — 2007. — № 2(16) .— С.42-46

39. Філіпова Л.Я. Морально-етичні та правові проблеми в комп'ютерній мережі Інтернет: освітній аспект ./ Л.Я. Філіпова // Культура України: Зб. наук. пр. Вип. 14. Мистецтвознавство. Філософія / ХДАК. — Х.: ХДАК, 2004. — С.29- 39.

40. Філіпова Л.Я. Морально-етичні заходи запобігання інформаційній небезпеці в Інтернеті / Л. Філіпова // Вісник Книжк. Палати.— К., 2013.— №. 3. — С. 42-44.

41. Фоменко І. Роль комп’ютерної етики в сучасних інформаційно-документних комунікаціях / І. Фоменко // Вісник Книж. палати. — 2007.— №4.—С.17-18.

42. Хромова А. Л. Интернет и авторские права: симбиоз или антагонизм? [Електронний ресурс] / А.Л.Хромова – Режим доступу: http://www.copyright.ru/publ/inet_ auth_rights.html. – Название с экрана.